

3.2.3 עקרונות העשייה של שירותי הרווחה לילדים ונוער

רווחת הילדים והנוער חייבת תמיד להתחשב ברצון הפרט במסגרת מתן השירותים. לפיכך, פיתוח השירותים המוצעים אפשרי רק בשיתוף פעולה בין הצדדים.

בהתחשב בעיקרון הנ"ל, העשייה של שירותי הרווחה מתאפיינת ב:

- מכוונות לפרט
- דו-שיח
- שיתופיות ודמוקרטיזציה
- ביקורתיות
- מודעות לגיוון והכלה
- מודעות לרמה המקומית
- פוליטיות

3.2.3 עקרונות העשייה של שירותי הרווחה לילדים ונוער

שירותי הרווחה לילדים ונוער תלויים בשיתוף פעולה הדדי של כל הצדדים. מתן השירותים הוא תולדה של עשייה משותפת של קהל היעד ואנשי המקצוע ואינו אפשרי ללא מעורבותם. לפיכך, ישנה חשיבות עקרונית ליצירת נכונות לשיתוף פעולה בצורה עקבית ותקשורתית.

אם כן, הבחירה המקצועית בתחום שירותי הרווחה מסתמכת על עקרונות עשייה ספציפיים שסוכם יפה לגבי כל התפקידים ותחומי הפעילות. להלן מאפייני העשייה של שירותי הרווחה לילדים ונוער:

מכוונות לפרט: עקרון זה נכון כפליים: ראשית, הוא מתייחס להתחשבות בנסיבות חייו האובייקטיביות של הפרט, קרי, בתנאי המסגרת החברתיים והסוציאליים שמאפשרים או מונעים מהפרט לנהל את חייו באופן עצמאי; ושנית, התחשבות בעולמו הסובייקטיבי של הפרט, כלומר, מידת השתלבותו החברתית, ואף יתרה מכך, כיצד הפרט עצמו פועל, מגיב לעשייה ומפרש אותה. הרעיון הנורמטיבי העומד בבסיסו של העיקרון הנ"ל הוא לאפשר את האוטונומיה האישית של הפרט לנהל את חייו בעצמו הרף נסיבות חייו ועולמו המגבילות אותו.

דו-שיח: בבואנו להעניק תמיכה מקצועית כדי לעזור לפרט לנהל את חייו באופן אוטונומי, דו-שיח שוויוני הוא חיוני. שירותי הרווחה לילדים ונוער יכולים להציע אפשרויות לאורח חיים אלטרנטיבי ולהציג באור חיובי, אך בסופו של דבר זכותו של הפרט להחליט כיצד יהיה את חייו.

שיתופיות ודמוקרטיזציה: כפועל יוצא של הדו-שיח והעצמת האוטונומיה האישית, יש לאפשר לפרט להיות מעורב בהחלטות הנוגעות לחייו ובהחלטות לגבי ניהול חייו בהקשרים חברתיים כמו המסגרות או שירותי הרווחה לנער. לא זו בלבד, אלא שחובה לערב את הפרט בעיצוב תנאי החיים החברתיים ברשויות המקומיות ובחברה כולה. יש לאזן בין האוטונומיה האישית של הפרט לבין הצורך בהחלטות קולקטיביות בחברה.

ביקורתיות: שירותי הרווחה לילדים ונוער הם תחום מורכב, העוסק בבני אדם בעלי רצון חופשי ולא בחפצים. העשייה הסוציו-פדגוגית חייבת לקחת זאת בחשבון. יש לעשות שימוש מוגבל בפתרונות אחידים ובמקומם לבחור בשיפוט יכולת הפעולה בכל מצב נתון. לפיכך, העשייה חייבת להתבצע בתהליך מתמיד של משו וחקירה ביקורתית עצמית הן של הידע המדעי והן של ההתנסות המעשית מבחינת התועלת שהם מביאים לכל מקרה ומקרה. הביקורתיות תכלול גם בדיקה של האופן שבו מיושמים שירותי הרווחה לילדים ונוער בתוך ארגונים הפנימיים ובתשתיות הציבוריות (של הרשויות המקומיות ושל המדינה), ביחוד ביחס למילוי עקרונות הפעולה הפנימיים וכיבוד זכויותיהם של הזקוקים לשירות.

מודעות לגיוון ולהכלה: שירותי הרווחה לילדים ונוער עוסקים במגוון רחב ביותר של אנשים על פי נסיבות חייהם האישיות, בהתאם למצב האינדיבידואלי של כל פרט והתנאים בהם הוא חי. יש להקפיד על כך שהשונות הזו לא תגרום לא-שוויון ואי-צדק. לפיכך, שירותי הרווחה לילדים ונוער חייבים להציע שירותים המתחשבים במגוון הנסיבות ואורחות החיים של הפרט. על פי העיקרון הנ"ל, שירותי הרווחה לנער הם שירותים מכילים.

מודעות לרמה המקומית/חברתית: מכיוון ששירותי הרווחה לילדים ונוער ניתנים בעולמם הסוציאלי של מקבלי השירותים, התשתיות שלהם מקומיות ומכוונות למצב החברתי והפוליטי בשטח. שירותי הרווחה לוקחים בחשבון את ההשלכות החברתיות, הממלכתיות והגלובליות על חייו של הפרט, אולם ממקדים את עשייתם ברמה המקומית/חברתית.

פוליטיות: שירותי הרווחה לילדים ונוער מכוונים לא רק לחייהם האינדיבידואליים של צעירים ובני משפחותיהם, אלא גם להקשרים הסוציאליים והחברתיים שבהם הם חיים. הם משמשים סניגורים למען קהל היעד שלהם ובמידת האפשר, פועלים עימם יחדיו ברמה הפוליטית, דהיינו, מאפשרים להם לקחת חלק בדיונים ובהחלטות דמוקרטיות המשפיעות על אופן ניהול חייהם במסגרות, ברשויות המקומיות ובחברה.

יתרה מכך, מומחים מהתחום הסוציו-פדגוגי קוראים למקד את העשייה בצרכים הסובייקטיביים, הקבוצתיים והיומיומיים של צעירים ובהתאם לפתח גם תשתיות ותהליכים באופן שלא רק מאפשר לצעירים להביע מהם צרכיהם, אלא גם מבטיח כי השירותים הניתנים והאמצעים שייקטו ימשיכו להתפתח בצורה מתמדת בהתאם לצרכיהם.

לקריאה נוספת